

Inhoudsopgave

1	Inleiding	21
	<i>Mr. dr. G.W. van der Voet & prof. mr. dr. A.R. Houweling</i>	
1.1	Uniformiteit als hoofdregel	21
1.2	Uniformiteit nog steeds het uitgangspunt	24
1.3	Probleemstelling	26
1.4	Analyse rechtvaardiging bijzondere arbeidsverhoudingen anno 2021	28
1.5	Tot slot: bijzondere arbeidsverhoudingen als voorbeeld voor modernisering van het arbeidsrecht?	29
2	De ambtenaar	33
	<i>Mr. dr. S.F.H. Jellinghaus & mr. drs. E.G.M. Huisman</i>	
2.1	Inleiding	33
2.2	De overheid als werkgever	33
	2.2.1 Historie van het ambtenarenrecht	34
	2.2.2 Algemene trends	35
	2.2.3 De overheidsorganisatie	36
2.3	De ambtenarenwet 2017 en overige gevolgen van de Wnra	38
	2.3.1 Ambtenarenwet 2017 op hoofdlijnen	38
	2.3.2 Ambtenaar in de zin van de Ambtenarenwet 2017	39
	2.3.3 De gevolgen van het zijn van ambtenaar	42
	2.3.4 Integriteit	43
	2.3.5 Kroonbenoemingen	44
	2.3.6 Overgangsrecht	45
	2.3.7 Maximering bezoldiging en ontslagvergoeding van topfunctionarissen	46
	2.3.8 Sociale zekerheid	47
2.4	De publieke aanstelling	49
2.5	Collectief ambtenarenrecht	50
	2.5.1 Cao's bij de overheid	51
	2.5.2 Het recht op collectieve actie	54
	2.5.3 Overgang van onderneming	55
2.6	Medezeggenschap	59

2.7	Tot slot	64
3	De leraar	67
	<i>Mr. dr. F.H.J.G. Brekelmans & mr. dr. E. van Vliet</i>	
3.1	Inleiding	67
3.2	Duaal onderwijsbestel: openbaar en bijzonder onderwijs	69
3.3	Duaal stelsel en indiensttreding	70
	3.3.1 Indiensttreding bij een school voor openbaar onderwijs	70
	3.3.2 Indiensttreding bij een school voor bijzonder onderwijs	71
3.4	Normalisering rechtspositie onderwijspersoneel	74
3.5	Arbeidsvoorwaarden(vorming)	75
3.6	Schorsing en disciplinaire maatregelen	77
3.7	Einde arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd, afwijkende ketenregeling en transitievergoeding	78
	3.7.1 Bepaalde tijd	78
	3.7.2 Afwijkende ketenregeling	80
	3.7.3 De transitievergoeding	81
3.8	Bovenwettelijke uitkeringen bij werkloosheid	83
3.9	Ontslagcommissie, commissie van beroep en klachtrecht	86
	3.9.1 Historische achtergrond	86
	3.9.2 Identiteitsontslag	87
	3.9.3 Beroep tegen disciplinaire maatregelen, ordemaatregelen en overplaatsingen	89
	3.9.4 Klachtenregeling	90
3.10	Medezeggenschap	90
	3.10.1 Ontstaansgeschiedenis	91
	3.10.2 Samenstelling van de medezeggenschapraad	93
	3.10.3 Bevoegdheden van de medezeggenschapraad	93
	3.10.4 De medezeggenschapsstructuur	98
	3.10.5 Nadere inrichting medezeggenschapsstructuur	99
	3.10.6 Medezeggenschapsstatuut en -reglement	101
	3.10.7 Geschillenregeling	102
	3.10.8 Actualiteiten en de legitimering voor een afwijkende medezeggenschapsregeling	105
3.11	Beroep leraar	109
3.12	Tot slot	111
4	De geestelijke	113
	<i>Mr. dr. T. van Kooten</i>	
4.1	Inleiding	113
4.2	Scheiding kerk en staat	116
4.3	De rechtspositie van de geestelijk ambtsdrager	118
	4.3.1 Kerkelijke geschillen en de bevoegdheid van de burgerlijke rechter	119

4.3.1.1	Bevoegdheid burgerlijke rechter	119
4.3.1.2	Kerkelijke rechtsgang	119
4.3.1.3	Schadevergoeding	125
4.3.2	Het geestelijk ambt juridisch geduid: een arbeidsovereenkomst?	127
4.3.3	De geestelijke sociaal verzekerd?	136
4.4	Stelsels van kerkregering: drie grondtypen	138
4.5	De Rooms-Katholieke Kerk in Nederland	140
4.5.1	Gewijde bedieningen: de priester	141
4.5.1.1	De kerkrechtelijke verhouding	141
4.5.1.2	Een arbeidsrechtelijke verhouding?	143
4.5.2	Religieuzen	144
4.5.2.1	De kerkrechtelijke verhouding	144
4.5.2.2	Een arbeidsrechtelijke verhouding?	145
4.5.3	Rooms-katholieke pastoraal werkers	146
4.5.3.1	De kerkrechtelijke verhouding	147
4.5.3.2	Een arbeidsrechtelijke verhouding?	147
4.5.4	Kerkelijke rechtsgangen	151
4.6	De Protestantse Kerk in Nederland	153
4.6.1	De predikanten voor gewone werkzaamheden	155
4.6.1.1	De kerkrechtelijke verhouding	156
4.6.1.2	Een arbeidsrechtelijke verhouding?	161
4.6.2	De kerkelijk werkers	162
4.6.2.1	De kerkrechtelijke verhouding	163
4.6.2.2	Een arbeidsrechtelijke verhouding?	164
4.6.3	De kerkelijke rechtsgangen	165
4.7	Gereformeerde kerktypen	167
4.7.1	De kerkrechtelijke verhouding	168
4.7.2	Een arbeidsrechtelijke verhouding?	171
4.8	Andere geloofsgemeenschappen	172
4.9	Bedienaars van een geestelijk ambt werkzaam buiten een kerkgenootschap	175
4.10	Afsluiting	178
5	De sporter	183
	<i>Mr. L.J.M. Langedijk & mr. G.A. Hahn</i>	
5.1	Inleiding	183
5.2	Van amateur tot professional: het spectrum overzien	184
5.2.1	Arbeidsovereenkomst, overeenkomst van opdracht, of ...?	184
5.2.2	Uitgelicht: de beroepsvoetballer	186
5.3	Wat maakt de arbeidsverhouding van de sporter bijzonder?	187
5.3.1	Arbeidsrecht binnen verenigingsrechtelijke structuren	189
5.3.1.1	De organisatie van de sport	189

5.3.1.2	Registratieverplichtingen	192
5.3.1.3	Verenigingstuchtrecht	194
5.3.2	Eigen geschillenbeslechting	199
5.3.2.1	Geschillenbeslechting op nationaal niveau	200
5.3.2.2	Geschillenbeslechting op internationaal niveau	203
5.3.3	Europees recht	206
5.3.3.1	Sport onder de werkingssfeer van het EU-verdrag: rechtspraak van het Europese Hof	206
5.3.3.2	Sport in het EU-Verdrag: artikel 165 VwEU en de weg ernaar toe	209
5.3.3.3	De Europese sociale dialoog binnen de sport	215
5.3.4	Bijzondere bedingen	218
5.4	Het transfersysteem	221
5.4.1	Verschillende vormen van het transfersysteem	222
5.4.2	Het Bosman-arrest	223
5.4.3	De nationale gevolgen van het Bosman-arrest: het afkoopsysteem	224
5.4.4	De internationale gevolgen van het Bosman-arrest: De FIFA-RSTP	226
5.4.4.1	Opleidingsvergoedingen en Solidariteitsbijdragen	227
5.4.4.2	Contractuele stabiliteit: hoge schadevergoeding bij contractbreuk speler	230
5.4.5	Hoe het nationale arbeidsrecht een transfersysteem faciliteert: afwijking van de ketenregeling (artikel 7:668a BW) onder de Wvz	234
5.4.6	Hoe het nationale arbeidsrecht een transfersysteem faciliteert: transfervergoedingen onder het gewijzigde ontslagrecht van de Wvz	241
5.4.7	Het optiebeding	255
5.4.8	Conclusie	259
5.5	Hoe 'bijzonder' is de sporter?	261
5.5.1	Een aparte wettelijke regeling voor de sporter	261
5.5.2	De sporter buiten het arbeidsrecht	264
5.5.3	Conclusie	264
6	De bestuurder van de nv of bv	267
	<i>Mr. E.S. de Bock</i>	
6.1	Inleiding	267
6.2	Benoeming van de bestuurder	267
6.2.1	Vennootschapsrechtelijke benoeming	268
6.2.2	Aanvaarding van het benoemingsbesluit	271
6.2.3	De rol en de bevoegdheden van de ondernemingsraad bij de benoeming van bestuurders	271
6.3	Duiding van de arbeidsverhouding	272

6.3.1	Bevoegdheid rechter	273
6.3.2	Bezoldiging	274
6.3.3	Ketenregeling	280
6.4	Het ontslag van de bestuurder	281
6.4.1	Wie is bevoegd tot ontslag over te gaan?	282
6.4.2	Vennootschapsrechtelijk ontslag I: procedure	282
6.4.3	Vennootschapsrechtelijke ontslag II: complicaties	287
6.4.3.1	Termijn	287
6.4.3.2	Afwezigheid bestuurder met valide reden	288
6.4.3.3	Adviserende stem bestuurder	288
6.4.3.4	Medezeggenschap	289
6.4.3.5	Vereiste van unanimititeit in aandeelhoudersovereenkomst	290
6.4.3.6	Ontbreken redelijke grond ex artikel 7:669 BW en artikel 2:15 lid 1 sub b BW	290
6.4.4	De arbeidsrechtelijke band bij vennootschapsrechtelijk ontslag: de 15 april-arresten	291
6.4.4.1	Uitzondering I: opzegverboden	293
6.4.4.2	Uitzondering II: ‘anders overeengekomen’	294
6.4.4.3	Uitzondering III: functioneel bestuurderschap?	294
6.4.4.4	Overeenkomst van opdracht en 15 april-arresten	295
6.4.4.5	Beperking in de vergoeding	298
6.5	Status aparte of aparte status?	299
7	De internationale werknemer	301
	<i>Mr. E.K.W. van Kampen</i>	
7.1	Inleiding	301
7.2	Internationale bevoegdheid: Brussel I bis	303
7.2.1	Werkingsfeer	303
7.2.2	Stelsel van bevoegdheidsverdeling	305
7.2.3	Bijzondere bevoegdheidsregels in afdeling 5 Brussel I bis	306
7.2.3.1	Voorgeschiedenis: artikel 5 sub 1 EEX-Verdrag	306
7.2.3.2	Werkingsfeer en bevoegdheidssystematiek	308
7.2.3.3	Werkgever is gedaagde	309
7.2.3.4	Werknemer is gedaagde	313
7.2.4	Forumkeuze	318
7.2.4.1	Forumkeuzeovereenkomst	319
7.2.4.2	Stilzwijgende forumkeuze	321
7.2.5	Te ver doorgeschoten werknemersbescherming?	323
7.3	Toepasselijk recht: Rome I	324
7.3.1	Werkingsfeer	324
7.3.2	Rechtskeuze	326
7.3.3	Geen rechtskeuze	327

7.3.3.1	‘Land waar of van waaruit de arbeid gewoonlijk wordt verricht’	328
7.3.3.2	‘Land waar zich de vestiging bevindt die de werknemer in dienst heeft genomen’	330
7.3.3.3	Een kennelijk nauwere band met een ander land	331
7.3.3.4	De rangorde tussen de bijzondere collisieregels van artikel 6 EVO/artikel 8 Rome I	333
7.3.4	Welk recht gaat voor?	334
7.3.5	Tijdelijke detachering	334
7.3.6	Vorrangsregels	336
7.4	Tot slot	339
8	De zeevarende	341
	<i>Mr. dr. G. W. van der Voet</i>	
8.1	Inleiding	341
8.2	Toepasselijke internationale regelgeving	343
8.3	Toepasselijkheid Nederlands recht	347
8.3.1	De bevoegde rechter	347
8.3.2	De vlag als aanknopingspunt	348
8.3.3	Rome I-Verordening	350
8.3.4	Werkingsfeerbepalingen in de Nederlandse arbeidswetgeving	353
8.3.4.1	Wet arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie	353
8.3.4.2	Wet Minimumloon en minimumvakantietoeslag	357
8.3.4.3	Arbeidsomstandighedenwet	361
8.3.4.4	Arbeidstijdenwet	362
8.3.4.5	Wet arbeid vreemdelingen	363
8.4	De implementatie van het Maritiem Arbeidsverdrag	368
8.4.1	Oorspronkelijke bronnen van het Nederlands maritiem arbeidsrecht	369
8.4.2	De nieuwe bronnen van het Nederlands maritiem arbeidsrecht	373
8.4.2.1	De in het kader van de implementatie gemaakte keuzes	373
8.4.2.2	De invoering van de Wet zeevarenden	375
8.4.2.3	De overheveling van het maritiem arbeidsovereenkomstenrecht naar afdeling 7.10.12 en 7.10.12a BW	375
8.5	Het huidige maritieme arbeidsovereenkomstenrecht	376
8.5.1	Indiensttreding	377
8.5.2	Loon, vakantie en ziekte	383
8.5.3	Overgang van onderneming	387
8.5.4	Bijzondere bedingen	389
8.5.5	Aansprakelijkheid voor schade	391

8.5.6	Ontslag	392
8.5.7	Conclusie	397
8.6	Tot slot	398
9	De BES-werknemer	399
	<i>Mr. F.M. Dekker</i>	
9.1	Inleiding	399
9.2	Voorgeschiedenis van de staatkundige herstructurering	400
9.3	De Caribisch-Nederlandse rechtsorde	402
9.3.1	Nederlands-Antilliaans recht van toepassing gebleven	403
9.3.2	Internationaalrechtelijke aspecten	404
9.3.2.1	Verdragen	404
9.3.2.2	Europees recht	405
9.3.3	Rechtspleging	406
9.4	Een blik vooruit ...	407
9.5	Algemene inleiding op het arbeidsovereenkomstenrecht in Caribisch Nederland	409
9.6	Het 'rechtsvermoeden arbeidsovereenkomst'	410
9.7	Oproepovereenkomsten	413
9.8	Bijzondere bedingen	415
9.8.1	Proeftijdbeding	415
9.8.2	Concurrentiebeding	416
9.8.3	Eenzijdig wijzigingsbeding	419
9.9	Vakantie	422
9.10	Overgang van onderneming	425
9.11	Loon bij arbeidsongeschiktheid wegens ziekte of ongeval	429
9.12	Het ontslagrecht	431
9.12.1	Aanzepplicht	432
9.12.2	Ontslagvergunning bij opzegging van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd	433
9.12.3	Ketenregeling	434
9.12.4	De bijzondere opzegverboden	436
9.12.5	Ontslagvergoeding	437
9.12.5.1	Cessantia	437
9.12.5.2	De transitievergoeding	439
9.12.5.3	Rechtvaardiging	441
9.13	Tot slot	441
10	De uitzendkracht, de payrollwerknemer en de gedetacheerde werknemer	445
	<i>Mr. dr. J.P.H. Zwemmer</i>	
10.1	Inleiding	445
10.2	Uitzending	447
10.2.1	Achtergrond van de uitzendovereenkomst	447

10.2.2	De vier elementen uit de definitie van de uitzendovereenkomst in artikel 7:690 BW	449
10.2.3	Het verlichte arbeidsrechtelijke regime bij uitzending	460
10.2.4	De Waadi en de Uitzendrichtlijn	467
10.2.5	Werkgeversverplichtingen van de inlener bij uitzending	477
10.2.6	Opvolgend werkgeverschap in uitzendverhoudingen	484
10.3	Payrolling	488
10.3.1	Verschillende varianten van payrolling	488
10.3.2	De payrollovereenkomst: (i) geen allocatiefunctie en (ii) exclusieve terbeschikkingstelling	491
10.3.3	Payrolling en het werkgeverschap	497
10.3.4	Geen verlicht arbeidsrechtelijk regime en dezelfde arbeidsvoorwaarden als een eigen werknemer	502
10.3.5	Bijzondere regeling voor payrolling in Ontslagregeling	507
10.3.6	Bijzondere tussenvarianten van uitzenden en payrolling	510
10.4	Detachering	516
10.4.1	Verschillende typen van detachering	516
10.4.2	Detachering en de verhouding tot uitzending ex artikel 7:690 BW en de Waadi	517
10.4.3	Detachering onder de noemer contracting	519
10.5	Tot slot: Care4Care en Taxi Dorenbos en de toekomst van driehoeksrelaties in het advies van de commissie-Borstlap	522
11	De oproepkracht	527
	<i>Mr. A. Olsthoorn & mr. D. Schuurman</i>	
11.1	Inleiding	527
11.2	Verschillende typen oproepkrachten	528
11.3	Voorgeschiedenis oproepkracht	530
11.3.1	Wet flexibiliteit en zekerheid	530
11.3.2	Wet werk en zekerheid	531
11.3.3	Wet arbeidsmarkt in balans	532
11.4	Kwalificatie overeenkomst en arbeidsomvang	533
11.4.1	Rechtsvermoeden arbeidsovereenkomst	533
11.4.2	Rechtsvermoeden arbeidsomvang	535
11.5	Informatieverplichting werkgever	537
11.5.1	Informatieplicht essentiële arbeidsvoorwaarden	537
11.5.2	Loonstrook	539
11.5.3	Richtlijn (EU) 2019/1152: nieuwe informatierichtlijn	539
11.6	Recht op loon	542
11.6.1	Loondoorbetalingsverplichting ex artikel 7:628 lid 1 BW	542
11.6.2	Uitsluiting loondoorbetalingsplicht	543
11.6.3	Recht op loon oproepkracht	544

11.6.4	Recht op loon tijdens arbeidsongeschiktheid wegens ziekte	546
11.6.5	De loongarantieregeling ex artikel 7:628a BW	547
11.7	Rechtspositie oproepkracht Wet arbeidsmarkt in balans	549
11.7.1	Definitie oproepovereenkomst	550
11.7.2	Oproeptermijn	553
11.7.3	Loonaanspraak	554
11.7.4	Vastklikregeling	556
11.7.5	Opzegtermijn	560
11.8	Differentiatie rechtspositie oproepkracht gewenst?	561
11.9	Tot slot	562
12	De oudere werknemer	563
	<i>Prof. mr. dr. M. Heemskerk</i>	
12.1	Inleiding	563
12.2	De oudere werknemer	563
12.2.1	De oudere werknemer bestaat niet, wel regels over oudere werknemers	564
12.2.2	De arbeidsmarktpositie van oudere werknemers	564
12.2.3	Oudere werknemers in arbeidswetgeving	565
12.2.4	Oudere werknemers in collectieve arbeidsovereenkomsten	566
12.3	Verboden of toegestaan leeftijdsonderscheid ten aanzien van oudere werknemers	566
12.3.1	Invloed Unierecht op Nederlandse arbeidsrecht oudere werknemers	567
12.3.2	Discriminatie of gerechtvaardigd leeftijdsonderscheid	568
12.3.3	Gevolgen van leeftijdsdiscriminatie: gelijk behandelen op welk niveau?	569
12.4	Arbeidsvoorwaarden voor oudere werknemers	570
12.4.1	Afspraken in cao's over oudere werknemers	570
12.4.2	Zijn seniorenregelingen en ontsiemaatregelen toelaatbaar?	572
12.4.2.1	Adviezen en oordelenlijn CRM: levensfasebewust personeelsbeleid	572
12.4.2.2	Seniorenregelingen in de rechtspraak	574
12.5	Ontslag van oudere werknemers	575
12.5.1	De ontslagvolgorde bij bedrijfseconomisch ontslag: afspiegelen per leeftijdscategorie	575
12.5.2	Afspiegelen: geen verboden leeftijdsonderscheid?	576
12.5.3	AOW-gerechtigden ontslaan vóór afspiegeling	577
12.5.4	AOW-gerechtigden ontslaan vóór afspiegeling: geen verboden leeftijdsonderscheid?	577

	12.5.5	Afwijken van afspiegelen bij bedrijfseconomisch ontslag	578
	12.5.6	De stoelendansmethode	578
	12.5.7	Leeftijdsonderscheid bij de stoelendansmethode	580
12.6		De ontslagvergoeding voor oudere werknemers	580
	12.6.1	De wettelijke transitievergoeding	581
	12.6.2	Hoogte transitievergoeding en maximering	582
	12.6.3	De vervallen hogere transitievergoeding voor werknemers > 50 jaar met tien dienstjaren	583
	12.6.4	Hogere ontslagvergoeding dan loonschade bij ontslag vlak vóór AOW-leeftijd	583
	12.6.5	Transitievergoeding en slapende dienstverbanden	584
	12.6.6	Ouderenregeling sociaal plan	584
	12.6.7	Leeftijdsonderscheid in de transitievergoeding toegestaan?	586
	12.6.8	De uitsluiting van AOW-gerechtigden van de transitievergoeding	587
	12.6.9	Uitsluiten transitievergoeding <AOW-leeftijd: leeftijdsdiscriminatie?	588
	12.6.10	Ontslagvergoeding als verkapte uitredingsroute: de VUT-boete	589
12.7		Einde arbeidsovereenkomst wegens bereiken pensioenleeftijd	591
	12.7.1	Pensioenontslagbeding	591
	12.7.2	Uitleg van de pensioengerechtigde leeftijd	592
	12.7.3	AOW-ontslag is geen leeftijdsdiscriminatie	593
	12.7.4	Pensioenontslagbeding onder AOW-leeftijd discriminatie, behalve bij piloten?	594
	12.7.5	De pensioenopzegging	595
	12.7.6	Pensioenopzegging na pensioenontslagbeding	597
	12.7.7	Pensioenopzegging na AOW-leeftijd: verboden leeftijdsonderscheid?	598
12.8		Doorwerken na de pensioendatum	599
	12.8.1	Pensioenopzegging bevordert langer doorwerken	599
	12.8.2	Doorwerken na pensioenontslagbeding vergemakkelijkt	600
	12.8.3	Kortere loondoorbetaling bij ziekte en soepeler re-integratie	600
	12.8.4	Soepeler ketenregeling	601
	12.8.5	Rechtvaardiging voor leeftijdsonderscheid AOW-regime	601
12.9		Tot slot	601

13	De werknemer van een insolvente werkgever	603
	<i>Mr. dr. J. van der Pijl</i>	
13.1	Inleiding	603
13.2	Loon en loongarantieregeling	604
	13.2.1 Loon en insolventie	604
	13.2.2 Loongarantieregeling	606
13.3	Opzegverboden	608
	13.3.1 Algemeen opzegverbod	608
	13.3.2 Bijzondere opzegverboden	614
13.4	Opzegtermijnen	617
	13.4.1 Opzegtermijnen bij faillissement	617
	13.4.2 Opzegtermijnen bij surseance	619
	13.4.3 Opzegtermijnen bij voortzetting van de onderneming	621
13.5	Ontslagvergoedingen	622
13.6	Geldigheid van het concurrentiebeding na faillissement	624
	13.6.1 De bedoeling van de wetgever	624
	13.6.2 Betekenis AVM-arresten voor het concurrentiebeding na faillissement werkgever	626
	13.6.3 Belangenafweging van artikel 7:653 lid 2 BW	627
	13.6.4 Conclusie en aanbeveling	628
13.7	Overgang van onderneming	630
	13.7.1 Overgang van onderneming tijdens surseance	630
	13.7.2 Overgang van onderneming tijdens faillissement	631
13.8	Toepasselijkheid van de ketenregeling ex artikel 7:668a BW bij een doorstart vanuit faillissement	634
13.9	Medezeggenschap	637
	13.9.1 Wet op de ondernemingsraden (WOR)	637
	13.9.2 Wet melding collectief ontslag (WMCO)	641
13.10	Tot slot	642
14	De (deeltijd) huishoudelijk werker en de particuliere zorgverlener	645
	<i>Mr. E. Cremers-Hartman</i>	
14.1	Inleiding	645
14.2	Markt voor dienstverlening aan huis	648
	14.2.1 De twee markten voor dienstverlening aan huis	649
	14.2.2 Particuliere dienstverlening aan huis	651
	14.2.3 Publiek gefinancierde dienstverlening aan huis	654
14.3	Toepasselijke wet- en regelgeving	659
	14.3.1 Wet- en regelgeving tot 2007	660
	14.3.2 Regeling Dienstverlening aan huis	660
14.4	Arbeidsrechtelijke bescherming	663
	14.4.1 Het vereiste van een arbeidsovereenkomst met een particulier	664

14.4.1.1	Arbeidsovereenkomst met particulier of met bemiddelingsorganisatie?	665
14.4.1.2	Arbeidsovereenkomst is zorgovereenkomst	669
14.4.2	Toepasselijke arbeidsvoorwaarden	671
14.4.2.1	Recht op informatie	671
14.4.2.2	Recht op het minimumloon	672
14.4.2.3	Recht op loondoorbetaling	672
14.4.2.4	Recht op vakantie en vakantiebijslag	674
14.4.2.5	Recht op verschillende vormen van verlof	675
14.4.3	Einde van de arbeidsovereenkomst	676
14.4.4	Ontbindende voorwaarde in de arbeidsovereenkomst	679
14.4.5	Het discriminatieverbod	681
14.5	Uitsluiting van socialezekerheidswetgeving	681
14.5.1	Uitsluiting van de wetgeving	681
14.5.2	Rechtvaardiging uitsluiting door de wetgever	682
14.5.3	Rechtspraak over uitsluiting van het socialezekerheidsrecht	684
14.6	Uitzonderingspositie en internationale verplichtingen	685
14.6.1	Uitzonderingspositie en het EU-recht	685
14.6.2	Uitzonderingspositie en ILO-verdrag 189	690
14.6.3	Uitzonderingspositie en andere internationale verplichtingen	690
14.7	De toekomst van deeltijd huishoudelijk en verzorgend personeel	691
15	De door de overheid gesubsidieerde werknemer	695
	<i>Prof. mr. S. Klosse</i>	
15.1	Inleiding	695
15.2	Grondpatronen	696
	15.2.1 Re-integratievoorzieningen	697
	15.2.2 Sociale werkvoorziening	697
15.3	Werknemers versus uitkeringsgerechtigden	698
	15.3.1 Re-integratieverplichtingen	699
	15.3.2 De inperking van de grondwettelijke vrijheid van arbeidskeuze (art. 19 lid 3 Gw)	699
	15.3.3 Recht op ondersteuning?	700
15.4	Werken met behoud van uitkering	701
	15.4.1 De proefplaats	702
	15.4.1.1 Doelstelling	702
	15.4.1.2 Rechtspositionele aspecten	702
	15.4.1.3 Plussen en minnen	703
	15.4.2 De participatieplaats	704
	15.4.2.1 Doelstelling	704
	15.4.2.2 Rechtspositionele aspecten	705
	15.4.2.3 Plussen en minnen	706

15.5	Werken met een aanvullende uitkering	708
	15.5.1 Doelstelling	709
	15.5.2 Rechtspositionele aspecten	709
	15.5.3 Plussen en minnen	711
15.6	Werken binnen de kaders van de sociale werkvoorziening	713
	15.6.1 Doelstelling	713
	15.6.2 Rechtspositionele aspecten	714
	15.6.3 Plussen en minnen	718
	15.6.4 Overgang naar Participatiewet	719
15.7	Werken met de werknemersstatus	719
	15.7.1 De loonkostensubsidie	720
	15.7.1.1 Doelstelling	720
	15.7.1.2 Rechtspositionele aspecten	720
	15.7.1.3 Plussen en minnen	722
	15.7.2 De ‘garantiebaan’	723
	15.7.2.1 Doelstelling	723
	15.7.2.2 Rechtspositionele aspecten	724
	15.7.2.3 Plussen en minnen	727
	15.7.3 Beschut werken	729
	15.7.3.1 Doelstelling	729
	15.7.3.2 Rechtspositionele aspecten	729
	15.7.3.3 Plussen en minnen	730
15.8	Conclusies	731
	15.8.1 Stand van zaken	731
	15.8.2 Nieuwe wind?	731
	15.8.3 Gelijke kansen voorop	733
16	De vrijwilliger	737
	<i>Prof. mr. W.A. Zondag, bewerkt door mr. O. van der Kind</i>	
16.1	Inleiding	737
16.2	Kwalificatievraagstuk: tussen vrijwilligersovereenkomst en arbeidsovereenkomst	738
	16.2.1 Kenmerken van de vrijwilligersovereenkomst	738
	16.2.2 Contractuele gebondenheid	740
	16.2.3 De elementen van de arbeidsovereenkomst toegepast op de vrijwilliger	741
	16.2.4 Betekenis van de partijbedoeling	749
	16.2.5 Geen geruisloze overgang	752
	16.2.6 Betekenis van het rechtsvermoeden	754
16.3	De vrijwilliger partieel beschermd door het arbeidsrecht	755
	16.3.1 Informatierecht	757
	16.3.2 Recht op bescherming persoonsgegevens	758
	16.3.3 Recht op gelijke behandeling	758
	16.3.4 Bescherming van de Arbeidstijdenwet	759

	16.3.5	Recht op een veilige werkomgeving	760
	16.3.6	Werkgeversaansprakelijkheid	760
16.4		Tot slot	769
17		De zelfstandige zonder personeel	773
		<i>Prof. mr. dr. A.R. Houweling</i>	
17.1		Inleiding	773
17.2		Algemene kenmerken en ontwikkelingen	777
	17.2.1	Definities	777
	17.2.2	Aantallen en groei	780
	17.2.3	Motieven voor het zzp-schap	782
	17.2.4	Schijnzelfstandigheid	783
	17.2.5	Inkomen	785
	17.2.6	Arbeidsongeschiktheid	791
	17.2.7	Pensioen en scholing	795
17.3		De aanvang van een arbeidsrelatie met een zzp'er	795
	17.3.1	Kwalificatievraag	796
	17.3.2	Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) / DBA modelovereenkomst 2016	799
	17.3.3	De dga-zzp'er: inleners- en ketenaansprakelijkheid	802
17.4		Wettelijke arbeidsvoorwaarden van de zzp'er	803
	17.4.1	Recht op loon	804
	17.4.2	Verschuldigdheid van loon en wettelijke verhoging	810
	17.4.3	Arbeidstijden en vakantieverlof	811
	17.4.4	Overige wet- en regelgeving	812
17.5		Aansprakelijkheid	814
	17.5.1	Opdrachtovereenkomst en schade	814
	17.5.2	Aansprakelijkheid ex artikel 7:658 BW en de zzp'er	816
	17.5.3	Verzekeringsplicht ex artikel 7:611 BW?	822
17.6		Het einde van de arbeidsrelatie met een zzp'er	823
	17.6.1	Zzp'er geen BBA-werknemer meer	824
	17.6.2	Reflexwerking ontslagrecht in Afdeling 7.10.9 BW	828
	17.6.3	De zzp'er in de Ontslagregeling	831
17.7		De zzp'er in het socialeverzekeringsrecht	832
	17.7.1	Inkomensderving van de zzp'er wegens ziekte of arbeidsongeschiktheid	832
	17.7.2	Inkomensderving van de zzp'er wegens werkloosheid	835
	17.7.3	Het recht van de zzp'er op bijstand en pensioen	837
	17.7.4	Zzp'ers in tijden van nood	838
17.8		De zzp'er en het arbeidsrecht: uitsluiten, insluiten of aanpassen?	838
17.9		Tot besluit	843

18	De handelsagent en de handelsvertegenwoordiger	845
	<i>Mr. J.W. Bitter & mr. J.E. Polet</i>	
18.1	Inleiding	845
18.2	Historische ontwikkeling van de wettelijke regelingen van de handelsagent en handelsvertegenwoordiger	846
18.3	De agentuurovereenkomst	848
	18.3.1 Wettelijke regeling (art. 7:428-7:445 BW)	848
	18.3.1.1 De agentuurovereenkomst	848
	18.3.1.2 Proeftijdregeling	850
	18.3.1.3 Delcrederebeding	850
	18.3.1.4 Provisie	851
	18.3.1.5 De verplichtingen van de handelsagent en de principaal	853
	18.3.1.6 Het non-concurrentiebeding	854
	18.3.1.7 Exclusiviteit	855
	18.3.1.8 Het einde van de agentuurovereenkomst en de rechtsgevolgen en aanspraken die daaruit kunnen voortvloeien	856
	18.3.1.9 Dwingend recht	866
	18.3.2 Mededingingsrechtelijke aspecten	869
	18.3.3 Slotopmerkingen	871
18.4	De handelsvertegenwoordiger	873
	18.4.1 De arbeidsovereenkomst	873
	18.4.2 Overeenkomstige toepassing van de bepalingen inzake de agentuurovereenkomst	874
18.5	Tot slot	875
19	De franchisenemer	881
	<i>Mr. F.S.M. Ruitinga & prof. mr. H.N. Schelhaas</i>	
19.1	Inleiding	881
19.2	Historische ontwikkeling	883
	19.2.1 Eerdere wetgevingsinitiatieven	883
	19.2.2 De Franchisewet	886
19.3	Precontractuele informatieplichten	887
19.4	Grenzen aan de wijziging van de franchiseovereenkomst tijdens de looptijd	892
	19.4.1 Postcontractuele informatieverplichtingen	893
	19.4.2 Instemmingsrecht bij wijzigingen	895
19.5	Onderling overleg tussen franchisenemer en -gever, verplichting tot verlenen van hulp en bijstand	896
19.6	Beëindiging van de franchiseovereenkomst	897
	19.6.1 Goodwillvergoeding	897
	19.6.2 Postcontractueel concurrentiebeding	898
19.7	Handelen als een goed franchisegever en franchisenemer	902
19.8	Reflectie: tussen bescherming en vrijheid	903